

פטולטה: מדעי חטבע

מחלקת: מדעי חמחשב ומתמטיקה

שם הקורם: שפות תכנות

2-7036010 :57167 716

תאריך בחינה: 09/2015 סמ' ב' מועד מיוחד

משר חבחינה: 3 שעות

שם המרצה: ערן עמרי

חומר עזר: אסור

שימוש במחשבון: לא

הוראות כלליות:

- כתבו את תשובותיכם בכתב קריא ומרווח (במחברת התשובות בלבד ולא על גבי טופס המבחן עצמו.
- בכל שאלה או סעיף (שבחם נדרשת כתיבה, מעבר לסימון תשובות נכונות), ניתן לכתוב

 לא יודע/ת (מבלי להוסיף דבר מעבר לכך) ולקבל 20% מהניקוד על השאלה או
 הסעיף (לא חל על חלקי סעיפים).
 - אפשר להסחמך על סעיפים קודמים גם אם לא עניתם עליהם.
 - יש לענות על כל השאלות.
 - ניתן להשיג עד 108 נקודות במכחן.
- לנוחיותכם מצורפים שלושה קטעי קוד עבור ה- FLANG של FLANG בסוף טופס המכחן, הראשון במודל ה-substitution, השני במודל הסביבות והשלישי במודל ה-Substitution-enche.

שאלה 1 — BNF — (23 נקודות):

נתון הדקדוק (BNF) הבא:

.RACKET מתאר ערך מספרי כלשהו על-פי הגדרת <מעור <מעור

טעיף א' (ז נקודות): √

מהי השפה שמגדיר הדקדוק? כתבו תיאור קצר (עד ארבע שורות), אך ברור (הקפידו להשתמש במונחים נכונים). ציינו האם ביטויים בשפה הם infix ,prefix, או

<u>סעיף ב' (5 נקודות):</u>

הראו גזירה עבור מילה תוך שימוש בלפחות ל כללי גזירה (ציינו בצורה מפורשת מהי המילה אותה גזרתם). ציינו את הכלל שבו השתמשתם בכל מעבר.

סעיף ג' (5 נקודות):

האם הדקדוק הנתון הינו <u>רב-משמעי</u> (כלומר, האם הוא סובל מ-ambiguity)? הסבירו את תשובתכם (בפרט, אם כן – הסבירו כיצד ניתן לתקן זאת מבלי לשנות את השפה).

סעיף ד' (8 נקודות):

השתמשו בדקדוק הנ"ל ובסמנטיקה של שפת PL בכדי להסביר את מושג ה-compositionality. בפרט, ציינו האם תכונה זו מתקיימת. אם לדעתכם היא אינה מתקיימת הסבירו כיצד ניתן לתקן זאת. אם לדעתכם היא מתקיימת תנו דוגמה לגבי המילה שבחרתם בסעיף ב'.

$\sqrt{$ שאלה 2 — שאלות כלליות — (10 נקודות):

לפניכם מספר שאלות פשוטות. עליכם לבחור את התשובות הנכונות לכל סעיף (ייתכנו מספר תשובות נכונות – סמנו את כולן).

סעיף א' (3 נקודות): (סמנו את כל התשובות הנכונות) \

אילו מהמשפטים הבאים נכונים לגבי תהליך ה-Parsing?

- א. מציאת שמות מזהים חופשיים יכולה להתבצע כבר בתהליך ה-Parsing.
- .Call אינו יכול להיות ואריאנט FLANG איבלנו Parsing-קיבלנו, בסוף תהליך בסוף תהליך ה- χ
 - ים. תהליך ה-Parsing מחוייב להסתיים לפני תחילת תהליך ההערכה של הקוד. 🗡
 - ד. במימוש שלנו, תהליך ה-Parsing במודל ההחלפות זהה לתהליך ה-Parsing במודל הsubstitution cache.

סעיף ב' (s נקודות): (סמנו את כל התשובות הנכונות) \lor

אילו מהמשפטים הבאים נכונים לגבי מימושי האינטרפרטר שכתבנו עבור FLANG במודל ההחלפה, הsubstitution cache

- ה- פחות פעמים מאשר במודל subst קוראת ל- eval א. במימוש במודל ההחלפות, הפונקציה subst יא. במימוש במודל ההחלפות, substitution cache
 - במודל ההחלפות ובמודל FLANG במודל האינטרפרטר שכתבנו עבור אינטרפרטזי בין מימושי האינטרפרטר שכתבנו עבור שכחבלי בין dynamic scoping ו-dynamic scoping.
 - ג. במודל ה-substitution cache התייחסנו לפונקציות כ-first class.
- ד. הפונקציה eval פעלה באופן זהה עבור פונקציות במימושי האינטרפרטר שכתבנו עבור eval במודל הסביבות וה-substitution cache. בפרט, במקרה זה היא החזירה את אותו ערך שקיבלה.

 $\frac{1}{2}$ שאלה 3 $\frac{1}{2}$ שאלה 3 שאלה 3 שאלה 3 שאלה 3 שאלה 2 שאלה 3 שא

נתון הקוד הבא:

\cdot (בו נקודות): \vee

תארו את הפעלות הפונקציה eval בתהליך ההערכה (יש 12 הפעלות) של הקוד מעלה במודל ההחלפות תארו את הפעלות הפונקציה interpreter העליון מבין השלושה המצורפים מטה) - באופן הבא – לכל הפעלה מספר i תארו את הפרמטר האקטואלי ה (AST_i) i- וכן את הערך המוחזר מהפעלה זו (RES_i) .

הסבירו בקצרה כל מעבר. ציינו מהי התוצאה הסופית.

```
(run "{with {x 1} {+ x 2}}")

AST_1 = (\text{With x (Num 1) (Add (Id x) (Num 2))})
RES_1 = (\text{Num 3})
AST_2 = (\text{Num 1})
RES_2 = (\text{Num 1})
AST_3 = (\text{Add (Num 1) (Num 2)})
RES_3 = (\text{Num 3})
AST_4 = (\text{Num 1})
RES_4 = (\text{Num 1})
RES_5 = (\text{Num 2})
RES_5 = (\text{Num 2})
RES_5 = (\text{Num 2})
```

סעיף ב' (14 נקודות):

תארו את הפעלות הפונקציה eval בתהליך ההערכה של הקוד מעלה במודל ה-substitution-cache (על-פי AST_i התחתון מבין השלושה המצורפים מטה) - באופן הבא – לכל הפעלה מספר i תארו את interpreter ה-המטר האקטואלי הראשון בהפעלה מספר i (עץ התחביר האבסטרקטי), את הפעלה מספר i (רשימת ההחלפות) ואת הברך המוחזר מהפעלה מספר i (רשימת ההחלפות) ואת הברך המוחזר מהפעלה מספר i

הסבירו בקצרה כל מעבר. ציינו מהי התוצאה הסופית.

```
דוגמת הרצה: עבור הקוד
(run "{with {x 1} {+ x 2}}")
                                                      היה עליכם לענות (בתוספת הסברים)
AST_1 = (With \times (Num 1) (Add (Id x) (Num 2)))
Cache_1 = '()
RES_1 = (Num 3)
AST_2 = (Num 1)
Cache_2 = '()
RES_2 = (Num 1)
AST_3 = (Add (Id x) (Num 2))
Cache_3 = '((x (Num 1))
RES_3 = (Num 3)
AST_4 = (Id x)
Cache_4 = '(x (NumV 1))
RES_4 = (Num 1)
AST_5 = (Num 2)
Cache_5 = '((x (Num 1))
RES_5 = (Num 2)
Final result: 3
```

טעיף ג' (8 נקודות): √

מה היה קורה לו היינו מבצעים את ההערכה במודל הסביבות? מהי התשובה הרצויה? מדוע? (אין צורך לבצע הערכה)

הסבירו בקצרה מדוע נתקבלו התוצאות כפי שנתקבלו בסעיפים א' ו-ב'.

תשובה מלאה לסעיף זה לא תהיה ארוכה מחמש שורות.

- במודל הסביבות - (41 נקודות): FLANG שאלה - הרחבת השפה -

נרצה להרחיב את השפה FLANG ולאפשר מספר משתנה של ארגומנטים לאופרטורים האריתמטיים ולפונקציות המוגדרות בקוד. להלן דוגמאות לטסטים שאמורים לעבוד:

```
(\text{test (run "{with {x 5} {* x x x}}") => 125})
  (\text{test (run "}\{+ \{-10 \ 2 \ 3 \ 4\} \ \{/ \ 3 \ 3 \ 1\} \ \{*\}\}") => 3)
  (test (run "{+ 1 2 3 4}") => 10)
  (\text{test (run "}\{+\}") => 0)
  (test (run("{*}") => 1)
  (test (run "(/ 4)") => 4)
  (test (run("{- 4}") => 4)
  (test (run "{/ 16 2 4}") => 2)
  (test (run "{/}") =error> "bad syntax")
  (test (run "{call {fun \{x\} \{+ x x x 1\}\} 4\}}")}
        => 13)
  (test (run "{with {identity {fun {x} x}})
                 {with {foo {fun({}){- 2 3 3}}}
                   {call {call identity foo}}}}")
        => -4)
  (test (run "{with {f {fun {y z x} {+ z y}}}
           {call f 4 1 3}}")
        => 5)
(test (run "{with {f (fun {y z y}) {+ z y}}}
            {call f 4 1 3}}")
      =error> "parse-sexpr: parameters should not repeat
in `fun' syntax")
  (test (run "{with {f {fun {y z w}} {+ x y}}}
                 {with \{x 5\}
                     {call f 4 1}}}")
   =error> "eval: wrong number of arguments to function")
  (test (run "{call {with {x 3}}
                        \{\text{fun } \{x \ y \ z\} \ \{-x \ y \ z\}\}\}
                      4 2 3}")
        => -1)
```

<u>הערה:</u> השתמשו בדוגמאות אלו בכדי להבין את דרישות התחביר, את אופן הערכת הקוד וכן את הודעות השגיאה שיש להדפיס במקרים המתאימים.

סעיף א' (הרחבת הדקרוק) (ז נקודות):

הוסיפו את הקוד הנדרש (בתוך הסוגריים המרובעים - 4 השלמות סה"כ לסעיף זה) ל

סעיף ב' (הרחבת המיפוס FLANG) (6 נקודות):

הוסיפו את הקוד הנדדש (בתוך הסוגריים המרובעים - 6 השלמות סה"כ לסעיף זה) ל

```
(define-type FLANG
```

```
[Num Number]

[Add -wfill-in 05»-]

[Sub -wfill-in 06»-]

[Mul -wfill-in 07»-]

[Div -wfill-in 08»-]

[Id Symbol]

[With Symbol FLANG FLANG]

[Fun -wfill-in 09»-]

[Call -wfill-in 10»- (Listof FLANG)])
```

סעיף ג' (פונקציות עזר לניתוח תחבירי) (s נקורות):

לצורך תהליך הניתוח התחבירי (parsing), נשתמש בפונקציות העור שתבנו כעת. ראשית, כתבו פונקציה:

```
(: not-member : Symbol (Listof Symbol) -> Boolean)
```

המקבלת סימבול ורשימה של סימבולים ומחזירה true אם הסימבול אינו מופיע ברשימה ו-false אחרת.

שנית, כתבו פונקציה:

(: all-unique : (Listof Symbol) -> Boolean)

המקבלת רשימה של סימבולים ומחזירה true אם כל הסימבולים ברשימה שונים זה מזה ו-false אחרת.

7

סעיף ד' (parsing) (8 נקודות): השתמשו בקוד הבא (ובפונקציות העזר שכתבתם) –

```
(: parse-sexpr* : (Listof Sexpr) -> (Listof FLANG))
;; to convert a list of s-expressions into a list of
FLANGSs
  (define (parse-sexpr* sexprs)
    (map parse-sexpr sexprs))
         הוסיפו את הקוד הנדרש (בתוך הסוגריים המרובעים – ז השלמות סה"כ לסעיף זה) ל
 (: parse-sexpr : Sexpr -> FLANG)
  ;; to convert s-expressions into FLANGs
  (define (parse-sexpr sexpr)
    (match sexpr
      [(number: n)
                      (Num n)]
      [(symbol: name) (Id name)]
      [(cons 'with more)
       (match sexpr
         [(list 'with (list (symbol: name) named) body)
          (With name (parse-sexpr named)
                      (parse-sexpr body))]
         [else (error 'parse-sexpr "bad `with' syntax in
~s" sexpr)])]
      [(cons 'fun more)
       (match sexpr
         [(list 'fun (list (symbol: names) ...) body)
          (if -«fill-in 11»- ;; verify all are different
              (Fun -«fill-in 12»-)
              (-«fill-in 13»-)];; If found repetition
         [else (error 'parse-sexpr "bad `fun' syntax in
~s" sexpr)])]
      [(list '+ args ...) (Add (parse-sexpr* args))]
      [(list '- fst args ...) -«fill-in 14»-]
      [-«fill-in 15»-]
      [-«fill-in 16»-]
      [(list 'call fun args ...) -«fill-in 17»-]
      [else (error 'parse-sexpr "bad syntax in ~s"
sexpr)]))
```


בסעיף זה נכתוב את חלק הקוד המבצע הערכה (evaluation).

סעיף ה' (14 נקודות):

```
שימו לב - ההנדרות הבאות נשארות בדיוק נמו בקוד המצורף מטה.

(define-type ENV
  [EmptyEnv]
  [Extend Symbol VAL ENV])

(define-type VAL
  [NumV Number]
  [FunV (Listof Symbol) FLANG ENV])

(: lookup : Symbol ENV -> VAL)
  (define (lookup name env)
  (cases env
  [(EmptyEnv) (error 'lookup "no binding for ~s" name)]
  [(Extend id val rest-env)
   (if (eq? id name) val (lookup name rest-env))]))
```

- השתמשו בהגדרות הפורמליות הבאות

```
#| Formal specs for `eval':
        eval(N,env)
                                        = N
  eval({+ E ...}, env) = eval(E, env) + ...
  eval({-E1 E ...}, env) = eval(E1,env) - (eval(E,env) + ...)
  eval(\{* E ...\}, env) = eval(E, env) * ...
  eval({/ E1 E ...}, env)=eval(E1, env) / (eval(E, env) * ...)
                                  = lookup(x,env)
  eval(x,env)
  eval({with {x E1} E2},env) =
                               eval(E2, extend(x, eval(E1, env), env))
                                        = \langle \{\text{fun } \{x \ldots \} E\}, \text{ env} \rangle
  eval({fun {x ... } E},env)
  eval({call E1 E ... },env1)
                        = eval(Ef, extend(x, eval(E2, env1), env2))
                      if eval(E1,env1) = \langle \{\text{fun } \{x\} \text{ Ef}\}, \text{ env2} \rangle
                      and number of parameters is as implied by f
                                              otherwise |#
                         = error!
```


והוסיפו את הקוד הנדרש (בתוך הסוגריים המרובעים – 10 השלמות סה"כ לסעיף זה) לפונקציות פונקציית עזר – ראשית נכתוב פונקציית עזר אשר תדע להוסיף רשימת זוגות לסביבה קיימת על-ידי הפעלה רקורסיבית של הבנאי המתאים. (: extend* : (Listof Symbol) (Listof VAL) ENV -> ENV) ;; extends a given environment according to the ;; lists of names and values, respectively. ;; Assumes that the two lists are of the same length. (define (extend* names vals env) (if (and (null? names) (null? vals)) -«fill-in 18»--«fill-in 19»-) השתמשו בפונקציה שכתבתם ובשתי הפונקציות הבאות בכדי להשלים את הקוד החסר ל-eval. (: NumV->number : VAL -> Number) (define (NumV->number v) (cases v [(NumV n) n] [else (error 'NumV->number "expects a number, got: ~s" v)])) (: eval* : (Listof FLANG) ENV -> (Listof VAL)) ;; evaluates a list of FLANG expressions by ;; reducing it to a list of values (define (eval* l env) (: eval-straight : FLANG -> VAL) (define (eval-straight exp) (eval exp env)) (map eval-straight 1)) (: eval : FLANG ENV -> VAL) ;; evaluates FLANG expressions by reducing them to values (define (eval expr env) (cases expr (Grap andz) [(Num n) (NumV n)] [(Add args) (NumV - «fill-in 20»-)] [(Sub fst args) -«fill-in 21»-)] [-«fill-in 22»-] [-«fill-in 23»-] [(With bound-id named-expr bound-body)

הרכה: השתמשו בפונקציות <u>map</u> ו- foldl של RACKET המתוארות מטה. אין צורך לטפל בחלוקה באפס.

<u>תוספות:</u>

<u>הפונקציה map:</u>

קלם: פרוצדורה proc ורשימה

פלט: רשימה שמכילה אותו מספר איברים כמו ב- lst – שנוצרה ע"י הפעלת הפרוצדורה proc על כל אחד מאיברי הרשימה lst. (ההסבר הבא הוא כללי יותר – כי למעשה הפונקציה map יכולה לטפל במספר רשימות – לצורך השאלה הנתונה לא תודקקו לשימוש כזה)

```
(map proc lst ...+) → <u>list?</u>
proc: <u>procedure?</u>
lst: <u>list?</u>
```

Applies proc to the elements of the lsts from the first elements to the last. The proc argument must accept the same number of arguments as the number of supplied lsts, and all lsts must have the same number of elements. The result is a list containing each result of proc in order.

<u>דוגמאות:</u>

:foldl הפונקציה

קלם: פרוצדורה proc, ערך התחלתי init ורשימה

פלט: ערך סופי (מאותו טיפוס שמחזירה הפרוצדורה proc) שנוצר ע"י הפעלת הפרוצדורה proc על כל אחד מאיברי הרשימה lst תוך שימוש במשתנה ששומר את הערך שחושב עד כה – משתנה זה מקבל כערך התחלתי את הערך של init. (ההסבר הבא הוא כללי יותר – כי למעשה הפונקציה foldl יכולה לטפל במספר רשימות – לצורך השאלה הנתונה לא תזדקקו לשימוש כזה)

(<u>foldl</u> proc init lst ...+) $\rightarrow \underline{\text{any/c}}$

proc: procedure?

init: any/c

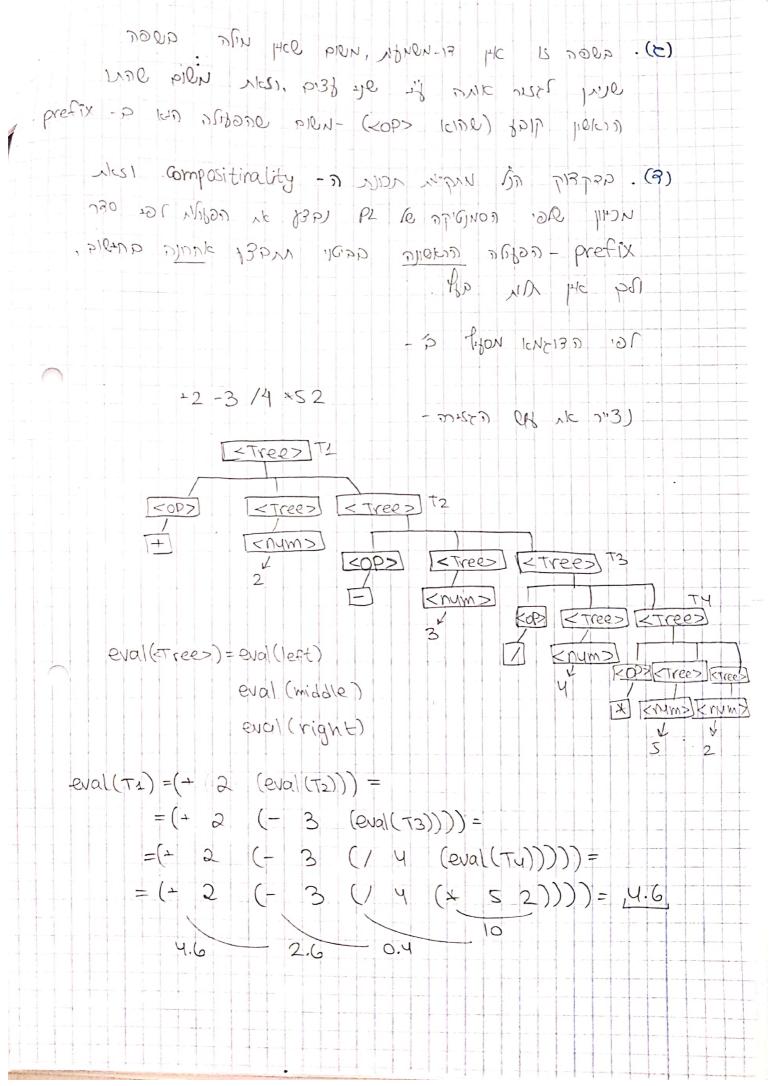
lst: list?

Like <u>map</u>, <u>foldl</u> applies a procedure to the elements of one or more lists. Whereas <u>map</u> combines the return values into a list, <u>foldl</u> combines the return values in an arbitrary way that is determined by proc.

<u>דוגמאוח:</u>

```
> (foldl + 0 '(1 2 3 4))
10
> (foldl cons '() '(1 2 3 4))
'(4 3 2 1)
```

2105/P, ONODG- C, NIJE- WINE. : 1 DEC הסלם ביוורם (/c) prefix - p) 3 ool है। हिंदी अपटी अपटी कार्ग हिंदी है। वे कार्म (alle 16 1100) 110) por 100) (a)<Tree> := <ATOM> (OP> <Tree> <Tree> (3)(4) (5) (6) (7) 2-3/4*52 <Tree> => <0P> <Tree> => +<Tree>, <Tree> <9077> <907> <907> <1002 A> + <= (5) => - <ATOM> - <Tree> <Tree> <ATOM> - < ATOM> < OP> < Tree> (c) => + <ATOM> - <ATOM>/<Tree> <Tree> (1)+(2) => + <ATOM> - <ATOM> / <ATOM> <0P><Tree><Tree> (7) 1 <ATOH> - <ATOH>/<ATOH> + < Tree><Tree> (1) 2 + < ATOH >, - KATOH >/ < ATOH >, < ATOH >, < ATOH >, <num>/ <num> * <num> <num>

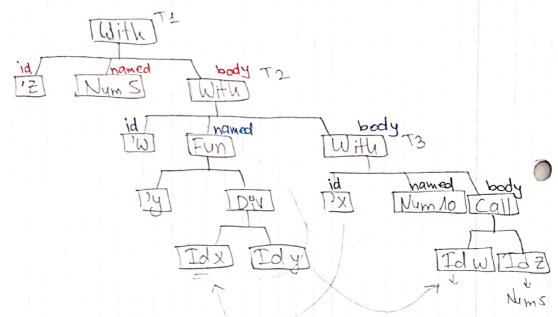
1:2 mcl

3, k . ()c)

(9). 3,

:3 assel

(a). (boe of new.

ASTL: TL

Res 1: Res 3= [Num 2]

AST 2: (Num 5)

eval (ramed)

Res 2: (Num 5)

AST3: T2

. Z->Nows to nother onice - T2

Res3: Ress = (Mm2)

enal (body)

AST4: (Fun y (Div (Id x) (Id y))) eval (named)

Rest: (Fun y (Div (Id x) (Id y)))

ASTS: T3'

W=Rest 10 NOGARA ANG - T3)

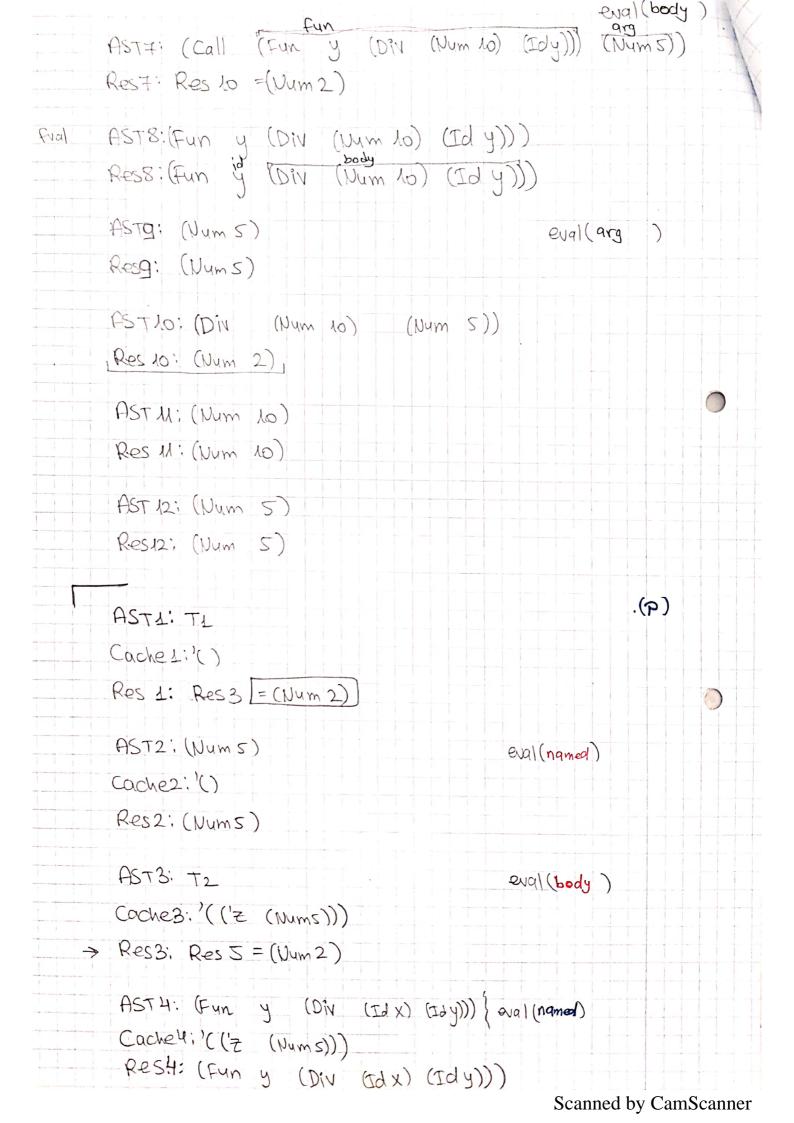
Ress: Res 7 = (Num2)

eval (body)

AST6: (Num 10)

eval (named)

Reso: (Num 10)


```
eval (body)
      ASTSI T3
      Caches: (((W (fun y colv (Id x) (Id y)))) (Z (Hums)))
   -> Ress: Res7= (Nym2)
      ASTG: (Num 10)
                                 eval (named)
      CacheG: caches
      Res6: (Num 10)
      ASTII (Call (Id W) (Id Z))
                                         eval (body)
      Cachet: ('(X (Num 10)) Caches)
     Rest: Resto= (Nym2)
   AST8: (Id W)
Eval.
                                          eval(fun)
      Caches: Cachet
                        (Div (Id X) (Id y)))
      Ress: (Fun y
      AST9: (Id Z)
      iCacheg: Cache 7
      Res91 (Num 5)
      ASTIO: (Div (Id x) (Id y))
      Cachelo: ((y (Num S)) Cache7)
  => , Res 10: (Num 2)
      ASTM: (Id X)
      Cachell: Cache 10
      Res 11: (Num 10)
      ASTIZ: (Idy)
      Cache 12: Cache 10
      Res 12: (Nums)
```

```
"no binding for x" -nete on m nessim .(2)
2000 MO) - (FUN y (DN (Idx) (Idy)) - 11060 pion
 of a 1/40000 x -41766 2100 50 (OCAL 1/40 (MICE 28)
 2,2, 100 be 201, Eau 3 6 45,000 long nik be
                              210th 12
UYOIGG UCELL GOOUT -UN LOZZIC HAIB) -600,CHY
   737) pol. Static scoping -P 21268 2:317 1/20 21011
        DONIC 21 GOT GOSENCE 1150 CUEVER ONE.
                                      CY DRO
     1. {* <FLANG>...}
     2. {/ <FLANG> <FLANG>...}
     3. {fun { < id> ... } < FLANCE > }
      4. [ Call <FLANG> <FLANG>...]
     S. (List of FLANCE)
     6. FLANG (List of FLANG)
     7. (Listof FLANG)
     8. FLANG (Listof FLANG)
     9. (List of Symbol) FLANG)
     10 FLANG (Listof FLANG)
     (: not-member: Symbol (Listof Symbol) -> Boolean). (2)
     (define (not-member & slist)
      (if (null? slist) true
           (if (eq? S (first slist)) false
                (not-member S (rest slist)))))
```

```
- (:all-unique: (Listof Symbol) -> Boolean)
         (define (all-unique lists)
                (if (null? lists) true
                      (if (not-member (first lists) (rest lists))
  Ten 700 For, 10 pk -> (all-unique (rest lists))
    -15m- plc kd-165 =16 > false)))
         1. (all-unique names)
                                                        .(3)
         12. (Fun names (parse-sexpr body))
         13. (error 'parse-sexpr "parameters should
                                not repeat in 'fun' Syntox')
         14. (Sub (parse-sexpr fst) (parse-sexpr* args))
         15. [(list > args...) (My) (parse-sexpr* args)]
         16. [ (list )/ fst args...) (Div (parse-sexpr fst)
                                          (parse-sexpr args))]
        17. (Call (parse-sexpr fun) (parse-sexpr* args))
          18. env
                                                        . (a)
         19. (extend* (rest names) (rest vals)
                           (Extend (first names) (first vals) em))
         20. (NumV (foldl + 0 (map NumV > number (eval* args env))))
         21. (NumV (- (NumV > number (eval fot env))
(Num V>number (eval (Att args) en)) (fobl + 0 (map NumV > number (eval* args env))))
        22. [(Mul args) (NumV (foldl * 1 (map NumV > number (eval* args env)))]]
       23. [(Div fst args) (Num) (/ (Num)-number (eval fst en))
                      T) (fold L * 1 (map Num->number (eval+ args env))))]
(NumV->number
(eval (Mul args) env.))
```

24. [(Id name) (lookup name en)] 25. (Funv bound-ids bound-body env) 26. (= (length arg-exprs) (length bound-ids)) 27. (eval bound-body (extend* bound-ids (eval* arg-exprs env) f-en1))